

education informatization. The article highlights the development of scientific studies of technological support of distance education starting from the works by scientific team led by V. M. Glushkov and his followers – O. M. Dovhyallo, A. O. Stogniy – to the main generalizations of technological support that were conducted by scientists NTU “KPI” and the joint efforts of NAS and MES of Ukraine in the form of the International Research and Training Center of Information Technologies. In addition, the article highlights the evolution of distance education platforms, which is called the software that allows not only to post material, to communicate and monitor students' knowledge, but also to course management and learning processes.

Keywords: distance education, higher educational institution, technological support, scientific studies, software, platform, telecommunications software.

Ризняк Р. Я., кандидат педагогических наук, профессор кафедры математики, Кировоградский государственный педагогический университет им. Владимира Винниченко (Украина, Кировоград), rizhniak@gmail.com

История развития технологического обеспечения дистанционного обучения в высшей школе Украины (конец XX – начало XXI века)

Приведены результаты исследования эволюции развития в течение периода 1960–2010 годов технологического обеспечения дистанционного обучения в высших учебных заведениях Украины, которое является актуальным аспектом изучения истории информатизации высшего образования. В статье освещено развитие научных обоснований технологического обеспечения дистанционного обучения начиная с работ научного коллектива под руководством В. Н. Глушкова и его последователей – А. М. Довгялла, А. А. Стогния – до основных обобщений технологического обеспечения, проведенных учеными НТУУ “КПИ” и совместными усилиями НАН и МОН Украины в образе Международного научно-учебного центра информационных технологий. Кроме того, в статье раскрыта эволюция платформ дистанционного обучения, которыми называют программное обеспечение, позволяющее не только размещать материалы, общаться и контролировать знания студентов, но и осуществлять управление курсом и процессами обучения.

Ключевые слова: дистанционное обучение, высшее учебное заведение, технологическое обеспечение, научное обоснование, программное обеспечение, платформа, телекоммуникационное обеспечение.

* * *

УДК 324“2014”

Богатчук С. С.
кандидат исторических наук,
доцент кафедры истории Украины та філософії,
Вінницький національний аграрний університет
(Україна, Вінниця), svetabogatchuk@ukr.net

ВИБОРИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ 2014 Р.

На основі наукових поглядів, аналізу українського законодавства, статистичних даних та емпіричних методів дослідження відзначається, що вибори є найважливішою формою прямої демократії – безпосередньою участю громадян держави у формуванні представницьких органів влади.

Метою дослідження є вивчення та аналіз проведення однієї з форм прямої (безпосередньої) демократії в Україні – позачергових виборів до Верховної Ради України 2014 р. Вибори повинні стати незмінною політичною цінністю побудови демократії в Україні. Становлення інститутів виборчої демократії в Україні за роки незалежності відбувається складно й часто змінюються види самої виборчої системи, що впливає й на хід політичного розвитку держави.

Ключові слова: вибори, виборча система, демократія, політичні партії.

Характеризуючи стан наукової розробки проблеми, відзначаємо, що на основі правового підходу вибори та їх різновиди досліджували українські вчені М.Афанасьєва, Н.Богашева, І.Коліушко, О.Лавринович, М.Ставнічук, В.Федоренко, Ю.Фрицький, В.Шаповал та інші. Не менші дискусії навколо цієї проблеми тривають у середовищі політиків та законодавців. Грунтовна монографія видана вченим-політиком Ю.Б. Ключковським, присвячена виборчим системам та українському законодавству [1]. Тема ж позачергових виборів в Україні 2014 р. опрацьована більше в публіцистичній літературі, та потребує подальшого наукового дослідження.

Становлення інститутів виборчої демократії в Україні за роки незалежності відбувається складно й часто змінюються види самої виборчої системи, що впливає й на хід політичного розвитку держави.

Під виборчою системою в Україні розуміється передбачений законодавством порядок формування представницьких органів у державі. Сукупність правових норм, що регламентують порядок виборів, становить виборче право. Основними джерелами виборчого права є Конституція України, Закон України “Про вибори народних депутатів України” від 22.10.2011 р. [2].

Ставши незалежною державою, Україна проголосила курс на розвиток демократичного суспільства (ст. 1 Конституції України 1996 р.) [3]. Відповідно принципу демократії у виборах до вищого законодавчого й представницького органу влади України – Верховної Ради – приймають участь усі повноправні громадяни держави.

Вибори є найпоширенішою та найсистемнішою формою здійснення народовладдя з метою формування та легітимізації народного представництва. Ще в ХХІ ст. держави, які не проводять вибори [4, с. 25].

Історія виборчого процесу в Україні розпочинається з перших кроків незалежності. Вибори до українського парламенту першого і другого скликання відбувалися за мажоритарною виборчою системою. В 1998 р. Україна перейшла від мажоритарної до змішаної системи виборів, за якої 225 депутатів парламенту обирали від мажоритарних округів і 225 за партійними списками. Тоді було встановлено 4% бар’єр проходження партій.

В 2002 р. змішана виборча система була змінена на пропорційну, виборчий бар’єр зменшувався до трьох відсотків. І в 2006р., і в 2007 р. парламентські вибори в Україні проходили за пропорційною виборчою системою. Як і в Україні, так і в інших країнах, політичні партії відіграють основну роль у формуванні центральних і місцевих органів влади, однак, не всі зареєстровані партії беруть участь у формуванні та діяльності парламенту й уряду. Так, у роботі парламенту були задіяні лише партії, які внаслідок виборів подолали прохідний бар’єр й здобули депутатські мандати [5].

Після парламентських виборів 2012 р. за змішаною виборчою системою суттєві зміни до виборчого законодавства не вносилися.

Системи паралельного змішування, за яких частина депутатів обирається за принципом відносної більшості в одномандатних округах, а інша – за партійними списками, почали застосовуватися на практиці у пострадянських державах. Досі така система застосовується у Литві, де 71 депутат Сейму обирається в одномандатних округах, а 70 – у єдиному загальнодержавному виборчому окрузі за методом найбільших остач при 5% бар’єрі. До виборчої реформи 2006 року подібна система застосовувалася на виборах Державної Думи Російської Федерації [1, с. 78].

22 лютого 2014 р. було відновлено Конституцію за редакцією 2004 р.

24 липня 2014 р. після розпаду коаліції Президент приймає рішення про призначення нової дати проведення виборів до українського парламенту.

31 липня 2014 р. під час наради Президента України П. Порошенка, Голови Верховної Ради України О. Турчинова та Прем'єр-міністра України А. Яценюка з головами депутатських фракцій наголошувалося на необхідності проведення дострокових парламентських виборів у 2014 р. На цій зустрічі домовились про суттєве скорочення бюджетних видатків щодо необхідності здешевлення виборчих процедур і зменшення у зв'язку з цим терміну проведення виборчої кампанії з 60 до 45 днів. Обговорювалися питання щодо підготовки узгодженого проекту змін до виборчого закону, щодо запровадження пропорційної виборчої системи з відкритими виборчими списками, відновлення виборчих блоків як суб'єктів виборчого процесу та щодо інших виборчих процедур. Але цього не сталося, жодна з цих змін не знайшла підтримки в парламенті. Тому вибори відбулися за старими правилами.

Відповідно до указу Президента України № 690/2014 від 27.08.2014 р. "Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України та призначення позачергових виборів" позачергові вибори народних депутатів призначено на 26 жовтня 2014 р., відповідно до ст. 90 Конституції України 1996 р. [6].

Позачергові вибори до Верховної Ради 2014 р. є незвичними та водночас важливими. Оновлення парламенту було однією з вимог Майдану [7, с. 16].

Згідно закону "Про вибори народних депутатів України" (2011 р.) було встановлено 5% прохідний бар'єр змішану виборчу систему: 225 депутатів обираються в загальнодержавному багатомандатному окрузі за виборчими списками відполітичних партій, а інші 225 – за мажоритарною системою в одномандатних округах.

Це вже четверта зміна виборчої системи в умовах українського незалежного законодавства. Проаналізувавши історію виборів, виявляємо, що за часи незалежності кожні 6–7 років змінюється їх форма.

З числа депутатів Верховної Ради сьомого скликання 302 виявили бажання балотуватись на майбутніх парламентських виборах, дехто з них фігурували у списках 9 партій, які подали заявку до ЦВК. Найбільше депутатів у списку "Блоку Петра Порошенка" – 42, "Батьківщини" – 26, "Свободи" – 23. З їх числа 149 парламентарів балотувалися як мажоритарники, 100 йшли на вибори як самовисуванці, а 49 – як кандидати від різних партій.

Голосування на виборчих дільницях України проходило загалом спокійно, без серйозних порушень чи ексцесів. Попри складну ситуацію в галузі безпеки в окремих регіонах, мільйони українців по всій країні вийшли, щоб віддати свій голос. На деяких дільницях було зафіксовано спроби зриву голосування (виборчі дільниці прифронтових округів Донецької і Луганської областей обстрілювали з боку російських озброєних формувань).

Виявлені спостерігачами в день голосування порушення не могли суттєво вплинути на результати волевиявлення. Надходили повідомлення до органів внутрішніх справ про підкуп виборців, 68 – розповсюдження агітаційних матеріалів; 33 – пошкодження бюлетенів (із них в місті Києві – 11); 22 – розповсюдження неправдивих відомостей; 20 – повідомлень про замінування.

У ЦВК було зареєстровано 2321 міжнародний спостерігач, із числа яких 304 представляло 21 іноземну державу, а 2017 – 20 міжнародних організацій. Найбільшу кількість спостерігачів було зареєстровано від відомої спостережної організації ОБСЄ – 769, європейська мережа ENEMO – 242 людини, Світового конгресу українців – 227. Серед держав, які найбільше прислали спостерігачів, відзначилася Польща – 112 осіб; від Данії та Німеччини в Україну направили 24 офіційних спостерігачів. Акредитацію Центр виборчому на висвітлення ходу виборів отримали 979 журналістів зі 110 різних міжнародних засобів масової інформації.

Спостерігачі ГУАМ визначили парламентські вибори в Україні такими, що відбулися. Дипломати та політики різних країн назвали позачергові вибори до Верховної Ради України важливим кроком в укріпленні демократії. Генсек Ради Європи Т. Ягланд зазначив, що "вибори були ясними вираженням прагнення українського народу до миру, демократії та єдності країни" [8].

У звіті Міжнародного центру виборчих систем (ICES) акцентовано увагу на тому, що вибори відповідали принципам й вимогам виборчого права [9].

Необхідно відзначити явку виборців. Найбільший показник на виборчих дільницях Західної України: у Львівській області – 70%, Тернопільській обл. – 68,28%, Волинській обл. – 64,85%. Найменший: у Донецькій обл. – 32,40%, Луганській обл. – 32,87, Одеській обл. – 39,52%.

Участь у виборах у багатомандатному окрузі взяли 29 партій. Прохідний бар'єр зріс до 5%, а з бюлетеня вилучили графу "не підтримую жодного кандидата".

Станом на 08.11.2014 р. за результатами опрацювання 100% протоколів до Верховної Ради пройшли політичні партії: Народний фронт – 22,14%, Блок Петра Порошенка – 21,81%, Об'єднання "Самопоміч" – 10,97%, Опозиційний блок – 9,43%, Радикальна партія Олега Ляшка – 7,44%, Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина" – 5,68%. Зовсім поруч було Всеукраїнське об'єднання "Свобода", яке набрало лише 4,71%, не подолавши прохідного бар'єру.

За результатами виборів за партійними списками "Народний фронт" отримав 64 депутатських мандата, БПП – 63, "Самопоміч" – 32, "Опозиційний блок" – 27, Радикальна партія – 22, "Батьківщина" – 17 [10].

Враховуючи результати голосування за списки партій та мажоритариків, найбільше депутатів у Верховній Раді VIII скликання отримав Блок Петра Порошенка – 132, на другому місці – "Народний фронт" з 82 депутатськими мандатами, третьому – "Самопоміч" з 33 мандатами.

Парламентські вибори в Україні принесли багато несподіванок, що пояснюється невизначеністю великої кількості виборців, наявністю кількох потужних партій, та низькою явкою на всеукраїнському рівні. Найбільш неочікуваними стали результати: незважаючи на прогнозовану перемогу президентського блоку, перше місце отримав "Народний фронт" за пропорційною системою.

"Блок Петра Порошенка" за декілька днів до виборів розраховував отримати до 35% голосів за пропорційною системою, але остаточний результат виявився набагато

меншим – близько 22%. А вплинуло на зменшення рейтингу цієї політичної сили те, що передвиборча кампанія відбувалася виключно на особистому рейтингу Президента. Також, П. Порошенко був недостатньо жорсткий у кадровій політиці, та на рейтинг “Блоку” вплинули Мінські домовленості, які не були остаточно реалізовані.

Програма “Народного фронту” була більш конкретнішою й містила чітку послідовність реалізації реформ у державі. 10-ти % результат “Опозиційного блоку” за пропорційною складовою є надзвичайно високим, незважаючи на те, що вибори не відбулися в Криму та найбільш населених районах Донбасу.

Ще один із претендентів на високий результат – “Батьківщина” отримала низький результат. 24% голосів виборців у 2012 р. ця політична сила розгубила до 5,68%. Серйозного удару по сприйняттю партії завдав вихід Яценюка й Турчинова в самостійну групу, а також стрімке падіння авторитету Ю. Тимошенко [11].

За підсумками парламентських виборів України 2014 року 77,66% виборців проголосували за “проукраїнські” партії: “Народний фронт”, Блок П. Порошенка, “Самопоміч”, Радикальна партія О. Ляшка, “Батьківщина”, “Свобода”, “Громадянська позиція” та “Правий сектор”, а 16,42% – за “проросійські партії” – “Опозиційний блок”, КПУ та “Сильна Україна”. Лише в Донецькій та в Луганській областях (на територіях, які знаходяться під контролем України), більшість виборців проголосували за “проросійські” партії, в Харківській області – відносна більшість виборців підтримали “проукраїнські” партії, а в решта областей України абсолютна більшість виборців підтримала “проукраїнські” партії.

На засіданні ЦВК розглядали й затвердили фінансовий звіт про використання коштів держбюджету на позачергових парламентських виборах 26 жовтня 2014 р. Голова ЦВК М. Охендовський нагадав, що фінансове забезпечення підготовки та проведення цих виборів здійснювалося за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету. Загальна сума коштів, виділених з держбюджету на ці цілі, склала 980 млн. 880 тис.грн., сума касових видатків – 733 млн. 590 тис. грн.

Відповідно до звітів, з шести партій, що пройшли до парламенту, більше всіх на вибори витратила партія “Батьківщина”, а саме понад 109 млн.грн. Партія витратила 99 млн.грн. (96,3 млн. грн. – на оплату ефірного часу на телебаченні і 3,1 млн. грн. – на радіо). На рахунку виборчого фонду партії коштів не залишилося.

На другому місці за витратами партія “Опозиційний блок”. Вона витратила 106,4 млн.грн., з яких 93,5 млн. грн. – власні кошти партії, 12,9 млн.грн.– добровільні внески громадян. Найбільше партія витратила грошей на використання ЗМІ – 100 млн. грн. На рахунку виборчого фонду партії залишилося 37,2 тис. грн.

Партія “Блок Петра Порошенка” витратила на кампанію 97,3 млн. грн. Фонд політичної сили складався виключно з власних коштів партії. Більш всього витратили на ЗМІ – 86 млн. грн. (81,2 млн. грн. –

телебачення, 5 млн.грн. – на радіо). На рахунку виборчого фонду партії залишилося 2,2 тис. грн.

Партія “Народний Фронт” витратила на вибори 93,6 млн. грн., з яких майже 92,3 млн.грн. становили власні кошти партії, а 1,3 млн.грн.– добровільні внески громадян. На ЗМІ політична сила витратила майже 76 млн. грн. На рахунку виборчого фонду партії залишилося 13,5 тис. грн.

Радикальна партія Олега Ляшка витратила на кампанію 73,2 млн. грн. Фонд партії складався з власних коштів – 69,9 млн.грн. та добровільних внесків – 3,4 млн. грн. Майже всі ці кошти були витрачені на ЗМІ – 72500000 гривень. На рахунку партії залишилося 32,8 тис. грн.

Партія “Об’єднання “Самопоміч” витратила на вибори 27 млн.грн. (23,8 млн. грн.– власні кошти партії, а 3,6 млн.грн.– добровільні внески громадян). Майже всі ці кошти – 25 млн.грн. витрачені на ЗМІ. На рахунку виборчого фонду політсили залишилося 21,7 тис. грн. [12].

10 листопада ЦВК визнала обраними по одномандатним округам за мажоритарною виборчою системою 196 народних депутатів, 18 листопада і 15 грудня ще по одному. Із їх числа 100 депутатів пройшли як самовисуванці. По одномандатним мажоритарним округам депутати обиралися за системою відносної більшості, за якої переможцем визнається той кандидат, який набирає більше голосів, ніж інші претенденти. Однак, член Партії регіонів самовисуванець Юхим Звягільський виграв вибори в депутати Верховної Ради в окрузі № 45 у Донецькій області за системою абсолютної більшості. Він набрав 72,73% голосів виборців за результатами підрахунку 100% оброблених протоколів лише чотирьох дільничних комісій. Перемогу Звягільському забезпечили 1 454 голоси [13].

Нагадаємо, Верховна Рада VIII скликання має найбільше жінок–народних депутатів за всю історію незалежної України. У Верховній Раді попереднього скликання було 9,9% жінок (44 особи), а у ВР першого скликання – лише 2,3% (11 осіб). Отже, український парламент стає більш збалансованим. Втім, до світової практики ще далеко – в середньому, в парламентах світу 22% жінок, а в Європі цей показник сягає 25%. У КВУ стверджують, що мажоритарна складова виборчої системи, з її жорсткою конкурентною боротьбою, яка подекуди переростає в різноманітні зловживання і порушення закону, не сприяє обранню жінок до парламенту. У мажоритарних округах виборці більше довіряють чоловікам: з 47 жінок, обраних до парламенту, тільки 2 отримали мандат в мажоритарних округах –Ірина Подоляк і Оксана Юринець, обрані від Львівщини.

У парламенті восьмого скликання є багато нових облич: легендарна льотчиця Надія Савченко, бойові командири добровольчих батальйонів – Семен Семенченко, Андрій Білецький, ЮрійБерега, Дмитро Ярош, Андрій Тетерук, Сергій Мельничук, Артем Вітко сотники Майдану – Михайло Гаврилюк і Володимир Парасюк, полковник Юлій Мамчур, борець із корупцією Тетяна Чорновол.Третина минулої Верховної Ради, у тому числі й тих, хто асоціюється із минулим, переобралася: Володимир Литвин, Ігор Єремєєв, Ігор

Рибаков, Сергій Ківалов, Юлія Іоффе, Андрій Деркач, Антон Яценко, брати Балого, Олесь Довгий, Євгеній Геллера, Давид Жванія. 185 депутатів вже займали депутатські крісла попереднього скликання.

Депутатський корпус поповнився журналістами – Мустафа Найєм, Сергій Лещенко, Ольга Червакова, Сергій Висоцький, Дмитро Тимчук. У новообраній Верховній Раді із 421 народного депутата 12 не мають вищої освіти. Серед депутатів є представники культурної сфери суспільства – пройшли Злата Огневич і Михайло Поплавський [14].

Як і в попередньому скликанні, найстаршим депутатом залишився Юхим Звягільський, який переміг по мажоритарному округу. Найбагатший депутат в Верховній Раді, як і в сьомому скликанні – Вадим Новинський від “Опозиційного блоку”.

На сесійному засіданні 25 березня 2015 р. Голова Верховної Ради В.Гройсман прозвітував про роботу парламенту за 100 днів. За цей період на розгляд законодавчого органу влади внесено у перші 100 днів 770 законів, що вдвічі перевищує кількість законопроектів, які за цей час було внесено упродовж двох попередніх скликань. Проведено 33 пленарних засідання Верховної Ради. Ухвалено 82 проектів законів [15].

Позитивним результатом виборчого процесу 26 жовтня 2014 р. є оновлення депутатського складу Верховної Ради України. Та, на жаль, не всі новообрані політики можуть відзначитися високим рівнем політичної освіти та культури.

І неважливо, скільки витрачено коштів політичними силами в боротьбі за свій електорат, громадяни під час виборів використовують демократичне право вибору свого кандидата чи політичної партії до представницького органу влади. Так, за право бути обраними до Верховної Ради України в 2014 р. змагалися 29 політичних партій й блоків. Та зуміли подолати виборчий бар’єр лише 6 політичних сил, які вже мають свій рейтинг на політичній арені.

Недоліками сучасних виборів є те, що в Україні не працюють механізми відкликання депутата – мажоритарника й імперативний мандат, які знижують можливості контролю виборців за своїми депутатами, яких вони обрали.

Відомий американський вчений Ф.Фукуяма в одному зі своїх інтерв’ю вітчизняним змін сказав, що “українці один раз здивували світ своїм прагненням до змін у 2004 р., а коли трапився провал, вони здивували світ ще раз в 2014 р. Це потужний потенціал, який слід спрямувати на те, щоб примусити чиновників і політиків працювати як єдина система. Головними питаннями для нового керівництва країною мають стати ефективне керівництво та боротьба з корупцією” [16].

Вибори повинні стати незмінною політичною цінністю побудови демократії в Україні. Ми все ж таки сподіваємося на те, що народні депутати восьмого скликання будуть приймати найважливіші рішення з політичних, економічних, соціальних та інших питань життєдіяльності українського суспільства.

Список використаних джерел

1. Ключковський Ю. Виборчі системи та українське виборче законодавство : монографія / Ю.Ключковський. – К. : Час Друку, 2011. – 500с.

2. Про вибори народних депутатів України: Верховна Рада України; Закон від 17.11.2011 № 4061–VI.

3. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141.

4. Федоренко В., Малюга А., Желтова О. Оновлення законодавства: про вибори народних депутатів України як пріоритетний напрям діяльності парламенту // Віче. – 2014. – № 22. – С. 23–31.

5. Донцова О. Правові засади взаємодії партійної та виборчої систем України // Персонал. Журнал інтелектуальної еліти. – 2009. – № 4. – С. 51–56.

6. Офіційний вісник Президента. – 2014. – № 70. – 11 вересня.

7. Романюк Т. Парламент. Perezavantazhenja // Віче. – 2014. – № 19. – С. 16–17.

8. Дострокові парламентські вибори стали перемогою українського народу і демократії // Зовнішні справи. – 2014. – № 9. – С. 5.

9. Голос України. – 2014. – 27 жовтня.

10. Верховна Рада України – хто скільки матиме депутатських мандатів // Голос України. – 2014. – 30 жовтня.

11. Ковальчук Я. Сім очікуваних несподіванок. Нотатки на полях виборів // День. – 2014. – № 207. – 5 листопада.

12. Центральна виборча комісія: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cvk.gov.ua>.

13. Звягільський виграв вибори в окрузі № 45 // Українська правда. – 2014. – 27 жовтня.

14. Шевченко А. У Верховній Раді восьмого скликання буде багато старих і нових облич // Голос України. – 2014. – 31 жовтня.

15. Голос України. – 2015. – 25 березня.

16. Найєм М. Френсіс Фукуяма: Путін робить рівно те саме, що робив Гітлер / М. Найєм. – 27 серпня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.hravda.com.ua/articles/2014/08/27/7035903/>

References

1. Kljuchkovs'kyj Ju. Vyborchi systemy ta ukrai'ns'ke vyborche zakonodavstvo : monografija / Ju. Kljuchkovs'kyj. – K. : Chas Druku, 2011. – 500 s.

2. Pro vybory narodnyh deputativ Ukrai'ny: Verhovna Rada Ukrai'ny; Zakon vid 17.11.2011 №4061–VI.

3. Konstytucija Ukrai'ny // Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrai'ny (VVR). – 1996. – № 30. – St. 141.

4. Fedorenko V., Maljuga A., Zheltova O. Onovlennja zakonodavstva: pro vybory narodnyh deputativ Ukrai'ny jak prioritytnyj naprjam dijal'nosti parlamentu // Viche. – 2014. – № 22. – S. 23–31.

5. Doncova O. Pravovi zasady vzajemodii' partijnoi' ta vyborchoi' system Ukrai'ny // Personal. Zhurnal intelektual'noi' elity. – 2009. – № 4. – S. 51–56.

6. Oficijnyj visnyk Prezydenta. – 2014. – № 70. – 11 veresnja.

7. Romanjuk T. Parlament. Perezavantazhenja // Viche. – 2014. – № 19. – S. 16–17.

8. Dostrokovi parlaments'ki vybory staly peremogoju ukrai'ns'kogo narodu i demokratii' // Zovnishni spravy. – 2014. – № 9. – S. 5.

9. Golos Ukrai'ny. – 2014. – 27 zhovtnja.

10. Verhovna Rada Ukrai'ny – hto skil'ky matyme deputats'kyh mandativ // Golos Ukrai'ny. – 2014. – 30 zhovtnja.

11. Koval'chuk Ja. Sim ochikuvanyh nespodivanok. Notatky na poljah vyboriv // Den'. – 2014. – № 207. – 5 lystopada.

12. Central'na vyborcha komisija: oficijnyj sajт [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.cvk.gov.ua>.

13. Zvjagil's'kyj vygrav vybory v okruzi № 45 // Ukrai'ns'ka pravda. – 2014. – 27 zhovtnja.

14. Shevchenko A. U Verhovnij Radi vos'mogo sklykannja bude багато staryh i novyh oblych // Golos Ukrai'ny. – 2014. – 31 zhovtnja.

15. Golos Ukrai'ny. – 2015. – 25 bereznja.

16. Najem M. Frensis Fukujama: Putin robyt' rivno te same, shho robyv Gitler / M. Najem. – 27 serpnja 2014 r. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.hravda.com.ua/articles/2014/08/27/7035903/>

Bohatchuk S. S., Ph.D., assistant professor of history of Ukraine and philosophy, Vinnitsa National Agrarian University (Ukraine, Vinnitsa), svetabogatchuk@ukr.net

The elections to the Verkhovna Rada of Ukraine in 2014

The article investigates topical issues concerning elections to the supreme legislative and executive authority as an institution ensuring democracy in Ukraine. Based on the scientific opinions and analysis Ukrainian legislation, statistics and empirical research methods it is indicated that the election is the most important form of direct democracy – the direct participation of citizens in forming state representative bodies.

The study is the study and analysis of a form of direct (direct) democracy in Ukraine – early elections to the Verkhovna Rada of Ukraine in 2014. Elections have to become a constant value of building political democracy in Ukraine. The formation of electoral institutions of democracy in Ukraine's independence is difficult and frequently changing types of the electoral system that influences the course of political development.

Keywords: elections, electoral system, democracy and political parties.

Богатчук С. С., кандидат исторических наук, доцент кафедры истории Украины и философии, Винницкий национальный аграрный университет (Украина, Винница), svetabogatchuk@ukr.net

Выборы в Верховный Совет Украины 2014 г.

На основе научных взглядов, анализа украинского законодательства, статистических данных та эмпирических методов исследования отмечается, что выборы есть самой важной формой прямой демократии – непосредственным участием граждан государства в формировании представительных органов власти.

Целью исследования есть изучение и анализ проведения одной из форм прямой (непосредственной) демократии в Украине – внеочередных выборов в Верховный Совет Украины 2014 г. Выборы должны стать неизменной политической ценностью строительства демократии в Украине. Становление институтов избирательной демократии в Украине за годы независимости происходит трудно, и часто меняются виды самой избирательной системы, что влияет на ход политического развития государства.

Ключевые слова: выборы, выборная система, демократия, политические партии.

* * *

УДК 339.924

Саранов С. В.

кандидат исторических наук, доцент кафедры социально-гуманитарных дисциплин и методики их преподавания, Луганский областной институт последипломного педагогического образования (Украина, Северодонецк), parkorsika@yandex.ru

Новый мировой порядок и его отражение в Центрально-Восточной Европе

Статья посвящена специфике исторического развития Центрально-Восточной Европы, характеристике выработки внешнеполитического курса странами региона, их социокультурным показателям, ментальным особенностям политических элит. Особое внимание уделено категории “нового мирового порядка”, международным отношениям XXI в. Показано, что Венская система международных отношений 1815–1848 гг. во многом заложила основу показателей региона в последующем, а вызовы глобализации нашей эпохи не находят соответствующих ответов в динамике развития современной Центрально-Восточной Европы.

Ключевые слова: Центрально-Восточная Европа, внешняя политика, новый мировой порядок, международные отношения, политическая элита.

(статья друкується мовою оригіналу)

I. Попытка осмысления проблематики, ее интеллектуальные, социокультурные контуры. Историкография вопроса.

Первоначальный замысел данного эссе нам представлялся несколько опасным. В самом деле, во втором десятилетии 21 века уже привычными стали напоминания о том, что Новый мировой порядок в буквальном смысле оформляется на наших глазах. Как известно, выделяют четыре основных ареала данного явления – Атлантический (США), Евразийский (Российская Федерация), Азиатский (Китайская

народная республика) и Европейский (ЕС). Таким образом, известная система европейского равновесия сил, сложившаяся по итогам Вестфальского мира 1648 года, возвращается к нам, но уже в новом, поистине глобальном обличье. Есть и существенное дополнение к правилам старой игры – впервые после более чем двухсотлетнего “сна” на мировую арену выходит Китай и это, само по себе, является “медицинским фактом”. Геополитическое противостояние разворачивается на всех участках земного шара, отражая потребность человечества в газе, нефти и прочих ресурсах. Пожалуй, среди участников, наиболее уязвленных бесславными итогами 20 века, оказалась современная Россия, преследующая цель восстановить былые позиции на международной арене даже в эпоху глобализации.

Последнее же явление со всей очевидностью влияет на жизнь и будущее поколений, что особенно заметно на примере Центрально-Восточной Европы, находившейся когда-то в фокусе “Холодной войны” и по-прежнему играющей ключевую роль в противостоянии России и Запада [1]. Этот регион вызывает множество воспоминаний, начиная от нереализованных стратегий развития и до блеклых исторических персонажей, не сумевших сделать единственно правильный выбор для представляемых ими стран.

Тем не менее, не стоит забывать, что в рамках “ментальной карты” самих европейцев, Центрально-Восточная Европа (ЦВЕ) всегда была отнюдь не статичным понятием. Существуют также известные расхождения в соотношении данного региона у разных представителей историографических школ, специализирующихся на его изучении. Все это дает знать и сегодня, в период обретения Новым мировым порядком зримых очертаний, пусть не всегда ясных с первого взгляда. Когда польский историк Оскар Халецкий классифицировал непосредственно Европу как собственно романскую и германскую (Западную), а также Восточную Европу как славянскую, то это стало результатом мощной интеллектуальной традиции сложившейся в центрально-европейском русле. Потому как само понятие ЦВЕ появилось лишь по итогам Первой мировой войны и вплоть до 1939 года использовалось в качестве устоявшегося. Над поколением историков, употреблявших его, довлел образ Европы 19 века, когда именно Австро-Венгерская империя стала во многом концептуальным воплощением указанного региона [2, с. 10–11].

Но здесь важно другое. Дело в том, что взгляд Халецкого стал в некотором роде нетипичным для устоявшихся оценок западноевропейцев, длительное время рассматривавших Европу без восточноевропейской части. Так, Арнольд Тойнби в “Постижении истории” неоднократно оперирует понятием Запад, но акцентирует внимание только на западной, русской православной и юго-восточной православной цивилизации, проходя мимо европейской цивилизации в целом. В то же время Халецкий вместе с западной и восточной частью, выделял также Центральную Европу и Россию. Последняя в его глазах являлась Евразией, огромным континентом, сочетающим европейские и азиатские черты развития. Принципиально важно, что взгляды Халецкого